

เด็กบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ส่วนใหญ่รับประทานอาหารเหลวหรืออ่อน เนื่องจากบางรายกลืนเนื้อรอบช่องปากทำงานไม่ดี มีปัญหาการกลืน การเคลื่อนไหวของ กระพุ้งแก้ม ลิ้นน้อย ทำให้มีเศษอาหารตกค้างอยู่ในช่องปากตามกระพุ้งแก้ม ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรดูแลสุขภาพช่องปาก โดยตรวจดู และใช้ผ้าที่สะอาด ผ้าก๊อช หรือ ใช้ไม้พันสำลี ช่วยกวาดเศษอาหารที่ตกค้างออกจากช่องปากภายหลังรับประทานอาหารเสร็จทุกครั้ง

ในเด็กบกพร่องฯ บางราย ได้แก่ โรคลมชัก กล้ามเนื้ออ่อนแรง มีปัญหาความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าการให้ทันตกรรมป้องกันและดูแลความเสี่ยงเพื่อลด การบาดเจ็บบริเวณใบหน้าและช่องปาก เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้อาจเสี่ยง ต่อการหล่น ฟันหัก ฟันหลุดจากเบ้าได้

ข้อปฏิบัติเมื่อฟันแท้หลุดจากเบ้าฟันทั้งซี่

1. พยายามหาฟันให้พบ
2. จับบริเวณตัวฟัน ห้ามจับ/ดู/ทำความสะอาดบริเวณรากฟัน เพราะที่รากฟัน มีเนื้อเยื่อยึดติดกับเบ้าฟัน หากพบสิ่งสกปรกติดอยู่มาก อาจเปิดน้ำสะอาด ผ่านเพียงเบาๆ
3. ควรจับฟันใส่กลับเบ้าฟัน(เป็นวิธีที่ดีที่สุด) ถ้าทำไม่ได้สามารถนำฟันแช่ในนมจืด ถ้าไม่มีนมจืด สามารถห่อฟันในผ้าบางๆ แล้วใส่กล่องของฟันอมไว้ใ้ในกระพุ้งแก้ม ถ้าไม่มีนมจืด/ผ้าบางๆ ให้แช่ในน้ำเปล่า สิ่งสำคัญคือ ไม่ควรปล่อยให้ฟันอยู่ในสภาพแห้งๆ
4. ต้องนำผู้ป่วยไปพบทันตแพทย์ภายใน 30 นาที ทั้งนี้ระยะเวลาที่ฟันอยู่นอกเบ้าฟัน น้อยที่สุดจะช่วยให้ปลุกฟันกลับเข้าที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด หากฟันอยู่นอกช่องปากเกิน 2 ชั่วโมงไปแล้ว โอกาสปลุกฟันกลับเข้าสำเร็จจะลดลงมาก

นอกจากนี้ผู้ปกครอง/บุคลากรสาธารณสุข ควรแนะนำให้เด็กบกพร่องฯ เข้ารับการตรวจสุขภาพช่องปาก เพื่อติดตามและประเมินผลการรักษา ทุก 3-6 เดือน โดยเน้นการดูแลรักษาความสะอาดของช่องปาก ให้การรักษาทันตกรรมป้องกัน และรักษาโรคในช่องปากในระยะเริ่มต้น เพื่อให้เด็กบกพร่องฯ มีสุขภาพช่องปากที่ดี

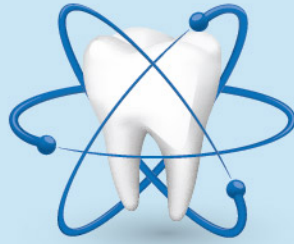
การดูแลสุขภาพช่องปาก

และโรครากทันตกรรมที่พบบ่อย

สำหรับเด็กบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

โรคในช่องปาก และวิธีการป้องกัน

โรคปริทันต์

คือ โรคที่เกิดกับเนื้อเยื่อ หรือ อวัยวะรอบๆ ตัวฟัน ได้แก่ เหงือก, เนื้อเยื่อยึดรากฟัน และ กระดูกหุ้มรากฟัน

โรคฟันผุ

คือ การที่ฟันถูกทำลาย เกิดจากการสลายแร่ธาตุของฟัน ทำให้ฟันกร่อน ถ้าสังเกตพบตั้งแต่แรกเริ่มเมื่อเป็นรอยขาวขุ่นบนตัวฟัน จะสามารถยับยั้งการลุกลามของฟันได้

สาเหตุ

เกิดจากเชื้อจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในช่องปากทำปฏิกิริยากับน้ำตาลที่เรากินเข้าไปทำให้เกิดกรด กรดนี้จะไปทำลายฟัน ทำให้เกิดฟันผุ

การป้องกัน

1. หลีกเลี่ยงการกินอาหารหวานเหนียว และติดฟันง่าย
2. ไม่ควรกินจุบจิบไม่เป็นเวลา เพราะจะทำให้ในช่องปากเกิดกรดตลอดเวลา มีโอกาสเสี่ยงต่อฟันผุได้
3. รักษาความสะอาด เหงือกและฟัน ด้วยการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์
4. แปรงฟันทุกครั้งหลังกินอาหารและก่อนนอน ควรแปรงครบทุกซี่ทุกด้าน และแปรงลิ้นด้วย
5. พบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน

สาเหตุ

เกิดจากเชื้อจุลินทรีย์ในแผ่นทาบจุลินทรีย์ที่อยู่บริเวณขอบเหงือกปล่อยสารพิษออกมาซึมไปตามขอบเหงือก ยิ่งถ้ามีหินปูนใต้เหงือกด้วยแล้ว การอักเสบจะลุกลามเร็วขึ้น

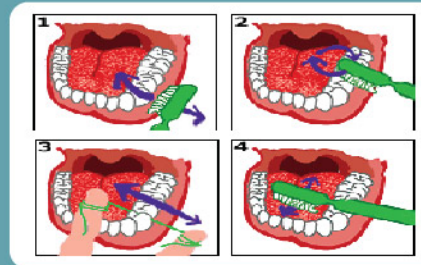
หากไม่ได้รับการรักษา

เนื้อเยื่อและกระดูกที่หุ้มรากฟันจะถูกทำลาย จนฟันโยกหลุดไปในที่สุด

การป้องกัน

1. แปรงฟันให้สะอาดอย่างถูกวิธี ทิ้งทุกซี่ทุกด้าน
2. ไม่เคี้ยวอาหารโดยใช้ฟันข้างเดียวเพราะจะทำให้ฟันอีกข้างหนึ่งไม่ได้รับการขัดสีจากอาหารทำให้เกิดหินปูนมาเกาะได้ง่าย
3. ใช้ไหมขัดฟันเป็นประจำ

**ผู้ปกครองควรช่วยเด็กบร้อมๆ
ดูแลการแปรงฟัน
เนื่องจากอาจแปรงฟันไม่สะอาด**
ขอคุณเนื้อหา : สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

